

**BEDRE BRUK AV FISKERESSURSENE
I REGULERTE VASSDRAG I OPPLAND**

ÅRSMELDING 2001

Ref.: **Anon. 2002.** Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland. Årsmelding 2001, 12 s + vedlegg.

INNHold

1	INNLEDNING	3
2	STYRINGSGRUPPEN	4
3	PERSONELL	4
4	VIRKSOMHETEN I 2001	5
	Undersøkelser.....	5
	Settefiskvurderinger.....	5
	Tiltak.....	5
	Begna.....	6
	Oppfølging av tidligere gjennomførte tiltak	6
	Oppsummering av resultatene i fra undersøkelsene i Dokkfløy	6
	Fangstregistreringer med oppsummering	7
	Dokka/Randsfjorden.....	7
	Mjøsa/Gudbrandsdalslågen.....	7
	Rapporter utarbeidet av prosjektet i 2001.....	7
5	REGNSKAP FOR 2001	8
6	ARBEIDSPLAN OG BUDSJETT 2002	9
	Undersøkelser.....	9
	Settefiskvurderinger.....	10
	Tiltak.....	10
	Infotavle i Begna.....	10
	Dokkfløyvatnet.....	10
	Fangstregistreringer.....	11
	Dokka/Randsfjorden.....	11
	Mjøsa/Gudbrandsdalslågen.....	11
	Budsjett.....	12

1 INNLEDNING

Prosjektet "Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland" er et samarbeid mellom Glommens og Laagens Brukseierforening, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering, Oppland Energiverk, Foreningen til Randsfjords Regulering og miljøvernavdelingen hos fylkesmannen i Oppland. I tillegg deltar en representant fra NJFF-Oppland og to fjelloppsynsmenn i prosjektets styringsgruppe. Direktoratet for naturforvaltning er observatør i prosjektets styringsgruppe.

Prosjektet startet 01.01.1989 og er en alternativ organisering og drift av fiskeribiologiske etterundersøkelser i regulerte vassdrag i Oppland fylke. Hensikten med prosjektet er å samordne driften av de fiskeribiologiske etterundersøkelsene i fylket samt å følge opp undersøkelser med tiltak, for å få en bedre utnyttelse av de ressurser som brukes til fisketiltak i regulerte vassdrag. Prosjektet inkluderer dessuten hele Mjøsa i forståelse med fylkesmennene i Hedmark og Oslo/Akershus.

Årsmeldingen gir oversikt over prosjektets og styringsgruppens aktiviteter i 2001, med budsjett og regnskap. I tillegg til årsmeldingen utgis en fagrapport som mer inngående presenterer resultatene fra de enkelte undersøkelser. For noen undersøkelser er det også utgitt egne rapporter.

Miljøvernavdelingen hos fylkesmannen i Oppland har det faglige ansvaret for prosjektet. Styringsgruppa har det administrative ansvaret.

Prosjektet er finansiert av Glommens og Laagens Brukseierforening, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering, Oppland Energiverk, Foreningen til Randsfjords Regulering og fylkesmannen i Oppland.

2 STYRINGSGRUPPEN

Styringsgruppen har i 2001 bestått av:

Jon Arne Eie, Glommens og Laagens Brukseierforening (formann)
Øyvind Eidsgård, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering
Reidar Gran, Fjellopssyn i Øystre Slidre
Ola Hegge, Fylkesmannen i Oppland
Finn Hellebergshaugen, Fjellopssyn i Fron
Ole Sevaldrud, Foreningen til Randsfjords Regulering
Jon Tyldum, Oppland Energiverk
Frank Hansen, Vannkraft Øst as (Glommens og Laagens Brukseierforening)
Kristen Rustad, NJFF-Oppland

Direktoratet for naturforvaltning, har deltatt som observatør.

Styringsgruppen hadde i 2001 3 møter: 21. februar, 8. mai og 30. november. Møtene er avholdt hos Fylkesmannen i Oppland, Statens hus, Lillehammer og på Sundvollen Hotel, Hole kommune.

3 PERSONELL

Heidi Eriksen har vært engasjert som prosjektleder i 70 % stilling frem til 31. mars. Deretter vikarierte Finn Gregersen i stillingen som prosjektleder. Finn Gregersen, Håkon Gregersen, Tomas Westli, Atle Rustadbakken, Kjetil L. Jensen og Stein Johnsen har vært engasjert i forbindelse ved feltarbeid og bearbeiding av materiale.

4 VIRKSOMHETEN I 2001

Undersøkelser.

Det er blitt gjennomført ordinære etterundersøkelser i Dokkfløyvatn (Gausdal, Nordre Land), Øyangen i Ylja (Vang i Valdres), Øyangen v/ Beitostølen (Øystre- og Vestre Slidre, Vang), Otrøvatn (Vang i Valdres) og Mørstadjorden (Øystre Slidre). Det er utført felteksperimenter på gyteområdet for Hunderaure i Hunderfossen. Her ble det observert gyteadferd hos Hunderauren på forskjellige vannføringer. Eksperimentet forløp ikke som planlagt p.g.a. flom i år som i fjor. Alle undersøkelsene blir rapportert i fagrapport 2001.

Settefiskvurderinger.

Settefiskfolderen ble ferdigstilt og trykt. I forbindelse med alle pålagte utsetninger av fisk, blir det fylt ut rapportskjema som gir fylkesmannen opplysninger om fiskens kvalitet, om utkjøring og spredning. Disse skjemaene er gjennomgått.

Tiltak

Tilløpsbekker til Mjøsa, Stensengbekken

I Stensengbekken ble det utført tiltak for å bedre oppgangen av harr. Dette ble finansiert av prosjektet i 2000 (13 898,-) og i 2001 (9 763,-).

Vinsteren

Øystre Slidre fjellstyre har sammen med prosjektleder avdekket behov for tiltak som kan bedre den naturlige rekrutteringen i tre tilløpsbekker/-elver til Vinsteren. Nordre Rjupa har to løp, og i det ene har det i regi av prosjektet og Øystre Slidre fjellstyre tidligere blitt fjernet et vandringshinder, i tillegg til at løpet har blitt justert noe på flere punkter. Tiltaket ser ut til å ha hatt en god effekt, og det er nå en bra bestand av ungfisk på tidligere utilgjengelige områder. I det andre løpet har det i 2001 blitt fjernet tre vandringshinder ved hjelp av utpiggning, som gjør ca. 200 m bra gytestrekning tilgjengelig. I Senda var gyting i år med lav vannføring kun tilgjengelig ca. 50 m opp fra utløpet grunnet et vandringshinder. Ved hjelp av utpiggning er nå dette vandringshinderet fjernet og lange strekninger med gode gytemuligheter er tilgjengelig.

Tisleia

I Tisleia er vannføringen sommerstid kraftig redusert på grunn av regulering. Dette gjør fisket vanskelig på mange tidligere gode fiskeplasser. Tisleia er fortsatt ei mye brukt fiskeelv. Det var i 2000 endel befaringer for å vurdere tiltak for å øke variasjonen i elva og da spesielt øke

innslaget av kulper. NVE skulle utarbeide skisser og kostnadsoverslag over tiltak, men dette ble utsatt til vår 2002.

Begna

Det skulle i 2001 utarbeides en informasjonstavle i tilknytning til Eid Kraftverk. Her skulle prosjektet bidra med den fiskebiologiske informasjonen. Dette ble ikke gjennomført av kapasitetsgrunner.

Oppfølging av tidligere gjennomførte tiltak

Bekkene i Sandvasslia (Nord Fron og Øystre Slidre)

Østre og Vestre Langenesbekkene ble befart med elektrisk fiskeapparat sammen med fjelloppsynsmann Finn Hellebergshaugen. Det ble avdekket muligheter for økning av produksjonsarealet for aure i den Vestre Langenesbekken.

Vinstra elv nedstrøms Hersjøene (Nord-Fron)

Elva ble befart sammen med fjelloppsynsmann Finn Hellebergshaugen. Det ble utført en dykkerregistrering av fisk av to dykkere på hele strekningen med terskler. Det ble i tillegg avdekket behov for tiltak på fiskerenna utstrøms Hersjø.

Krokutbekken, Ilja, Sillongsbekken og Dravsjøbekken (Tesse i Lom)

Tilløpsbekkene til Tesse ble befart med elektrisk fiskeapparat sammen med representanter for de lokale fiskerne og grunneierne. Hovedmålsetningen var å se på en nybygd kuvert i flomvollen ved Krokutbekken. I Iljas østre løp var det nedenfor brua et vandringshinder ved steinsettinga til brufundamentet. Her observerte lokale fiskere at det sto mye gytefisk om høsten. Her bør det muligens utføres tiltak. I tillegg ble en bekk ved Nåvårdseter, Dravsjøbekken og Sillongsbekken befart. Det ble avdekket muligheter for tiltak i Sillongsbekken.

Lomsdalselva

Prosjektleder befarte fisketrappa i Lomsdalselva sammen med miljøvernleder i Søndre Land kommune, Entreprenør (Miljøbygg) og representant for de lokale fiskerne. Trappa slik den sto nå fungerer dårlig og det hadde ved tidligere befaringer kommet forslag til utbedringer. Disse utbedringen vil trolig få trappa til å fungere bra. Ferdigstillelse høsten 2002.

Oppsummering av resultatene i fra undersøkelsene i Dokkfløy

I prosjektperioden har en fulgt utviklingen i Dokkfløymagasinet, og disse resultatene har vært rapportert årlig i prosjektets årlige fagrapport. Prosessen med oppsummeringen ble oppstartet i 2001 og blir rapportert ferdig i 2002.

Fangstregistreringer med oppsummering

Det ble i 2001 utført fangstregistreringer i følgende lokaliteter:

- Bygdin (Vang)
- Dokkfløy (Gausdal og N. Land)
- Dokka / Randsfjorden
- Vangsmjøsa (Vang)
- Vinsteren (Ø. Slidre)
- Slidrefjorden (V. Slidre)
- Tisleifjorden (N. Aurdal)
- Aursjoen (Skjåk)
- Tesse (Lom)
- Helin (Vang)

Fangstregistreringene i Tesse og Aursjoen er gjennomført av T. Hesthagen (NINA), mens fangstregistreringene i Vinsteren er gjennomført av Øystre Slidre fjellstyre.

Det ble jobbet med å få flere journalførere i disse lokalitetene. I prosjektperioden har det årlig vært samlet inn fangstjournaler fra disse og flere lokaliteter. Årlige resultater er rapportert i prosjektets årlige fagrapport. Etter snart 10 år med innsamlinger ble en sammenstilling av dataene og en mer utfyllende rapportering startet i 2001 og ferdigstilles i 2002.

Dokka/Randsfjorden

Det ble gjennomført fangstregistreringer, innsamling av sik i Randsfjorden og elektrofiske som tidligere. I tillegg ble det jobbet endel med å få tak i flere journalførere.

Mjøsa/Gudbrandsdalslågen

Det ble gjennomført fangstregistreringer i Mjøsa og elektrofiske i Gudbrandsdalslågen som tidligere. Det ble jobbet endel med å få tak i flere journalførere. Mjøsa felles fiskeforening (MFF) og Mjøsa strandeierforening (MSF) koordinerer nå fangstregistreringen. Sik og lågåsild (200-300) ble samlet inn fra lokale fiskere og aldersbestemt. Oppgangen av aure i fisketrappa ved Hunderfossen ble overvåket som tidligere. Fra og med høsten 1996 har en hatt store problemer med sopp på gytefisk av aure og sik i Mjøsa og Lågen. Det har vært nedsatt en ekspertgruppe som skal prøve å finne ut årsaken til problemene. Dette krever en del prøvetaking av vannprøver og fisk, noe prosjektet var behjelpelig med.

Rapporter utarbeidet av prosjektet i 2001

Gregersen, F. og H. Eriksen 2000. Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland-Fagrapport 2000. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapp. Nr. 3/2001.

5 REGNSKAP FOR 2001

Budsjettet for prosjektet var i 2001 på kr 650 138,59, inkludert kr 100 138,59 i overførte midler fra 2000. Totalt forbruk i 2001 var kr 636 195,52, noe som er kr 13 943,07 mindre enn budsjettet. Dette gir en saldo pr. 31.12.01 på kr 13 195,07, som overføres til 2002.

I forhold til budsjettet er det avvik av betydning på noen poster. Lønnsposten gikk kraftig i underskudd, noe som delvis skyldes økt arbeidsmengde og endret postering. Store deler av utgiftene knyttet til soppundersøkelser var lønn, og ble utgiftsført under lønnsposten. Lite utgifter ble postert under trykking. Dette skyldes at fagrapporten ikke ble trykket før på nyåret og at utgiftene til settefiskbrosjyren ble lavere enn forventet. Det er utgiftsført lite utgifter på fangstjournalposten noe som skyldes at disse ikke blir utbetalt før på nyåret.

DISPONIBLE MIDLER FOR 2001	
Overført fra 2000	100 138,59
Glommen og Laagens brukseierforening	309 000,00
Foreningen til Bægnavassdragets regulering	154 500,00
Oppland Energiverk	25 750,00
Foreningen til Randsfjords regulering	25 750,00
FM	35 000,00
Totalt	650 138,59
TOTALT FORBRUK I 2001	636 195,52
SALDO	13 943,07

I posten total lønn ligger de fleste utgifter knyttet til prosjektets undersøkelser og betydelige utgifter knyttet til tiltak. Fordeling av forbruk i 2001 i forhold til budsjettet:

Regnskap 31.12.2001	Budsjett	Forbruk	Avvik fra budsjett
Totalt lønn (inkl. arb. avg.)	390 000,00	474 246,27	-84 246,27
Reise	45 000,00	43 662,00	1 338,00
Kontorhold (kontor, telefon, porto, kopiering etc.)	55 000,00	55 000,00	0,00
Trykking (rapporter brosjyrer, mm.)	35 000,00	2 848,70	32 151,30
Utstyr (garn, prøveutstyr, merking, mm.)	20 000,00	13 276,48	6 723,52
Tiltak i tilløpsbekker til Vinsteren	15 000,00	12 177,00	2 823,00
Soppundersøkelser Lågen	20 000,00	2 549,00	17 451,00
Styringsgruppa	25 000,00	11 073,00	13 927,00
Fangstjournaler	15 000,00	4 400,00	10 600,00
Diverse driftsutgifter	15 000,00	7 199,93	7 800,07
Uforutsett (til styrets disposisjon)	15 138,59	9 763,14	5 375,45
Sum	650 138,59	636 195,52	13 943,07

6 ARBEIDSPLAN OG BUDSJETT FOR 2002

Undersøkelser

- Tesse (Lom): Undersøke om utsettingspålegget er riktig.
- Vinstra elv nedstrøms Hersjøene (Nord-Fron): Undersøke tiltakenes virkning.
- Hinøglå (Nord-Fron og Vågå): Undersøke fiskesamfunnet.
- Hunderfossen (Lillehammer): Undersøkelser av gyteplassen, etc.
- Lomsdalselva (Søndre Land): Undersøke effekter av restaurert/reparert fisketrapp.
- Tisleifjorden (Nord-Aurdal): Undersøke om utsettingspålegget er riktig.
- Ølsjøen/Bløytjern (Nord-Aurdal): Undersøke om utsettingspålegget er riktig.
- Flyvatn (Vestre Slidre): Vurdere andelen settefisk i fiskesamfunnet.
- Dokkfløy (Gausdal og Nordre Land): Undersøke utsettingsmetode.
- Fasle elv/Fløafjorden (Nord-Aurdal): Undersøke tilslaget, om det er tid til det.

I Tesse foreligger et utsettingspålegg på 10 000 en-somrig aure. Undersøkelser har vist at det kan være uheldige konsekvenser ved å bruke ikke stedefisk. Pålegget er nå endret slik at stedefisk må brukes. Effekten av dette bør nå evalueres og forsker Trygve Hesthagen (NINA) stiller materiale til disposisjon.

I 1998 ble det bygget flere terskler i Vinstra elv nedstrøms Hersjøene som et fiskeforbedrende tiltak. Det er behov for en undersøkelse for å se på virkningen av tiltaket. Det bør fiskes med garn for å støtte opp om dykkerregistreringene i 2001.

En vet lite om fiskesamfunnet i Hinøglå, og det bør derfor foretas en registrering i elva.

Eksperimentene på gyteplassen til Hunderauren ved jernbanebrua nedenfor Hunderfossen fortsetter som planlagt. Disse forsøkene har vært forsøkt utført i 1999, 2000 og 2001, men er avbrutt p.g.a. flom og lite oppgang av gytefisk.

I Lomsdalselva er det bygget en fisketrapp som måtte utbedres. Utbedringene ble ikke gjort i 2001 som planlagt, men forutsettes å være ferdig 2002. For å se om gytefisk bruker trappa bør det høsten 2002 foretas en undersøkelse med elektrisk fiskeapparat, oppgangsfelle eller dukking.

I Tisleifjorden har det de senere år vært forsøkt med utsetting av 5 400 to-årige settefisk i stedet for de pålagte 8 000 to-somrige. Effekten av dette skal nå evalueres.

I Ølsjøen/Bløytjern har det de senere år vært forsøkt med utsetting av 2 000 to-årige i stedet for de pålagte 1 350 to-somrige. Effekten av dette skal nå evalueres.

I Flyvatn er utsetningspålegget på 10 000 toårig settefisk. Ved fjorårets prøvefiske fikk man et lavere settefisktilslag enn ved andre undersøkelser. Dette skal nå undersøkes nærmere.

I Dokkfløymagasinet er det eksperimentert med to utsetningsmetoder; med/uten slange. Dette ble utprøvd på ett-åringene satt ut i 1999, altså født i 1998. Denne årsklassen er merket på to ulike måter (v/h bukfinne) og må følges opp ved garnfiske.

I Fasle elv/Fløafjorden skal tilslaget på 1 300 to-årige settefisk evalueres om det er rom for det i feltprogrammet.

Settefiskvurderinger

I forbindelse med alle pålagte utsetninger av fisk skal det fylles ut rapportskjema som gir fylkesmannen opplysninger om fiskens kvalitet, om utkjøring og spredning, og er et ledd i fylkesmannens kontroll med oppfyllelsen av påleggene. Utfra disse opplysningene vil vi kunne gi rettleiding der det er uheldige forhold i forbindelse med utsetningen.

Tiltak

Vinstra elv utløp Hersjøene. Fiskerenna utstrøms lekker og bør tettes. Finn Hellebergshaugen kommer snarest mulig med et kostnadsoverslag.

Infotavle i Begna

Det skulle i 2001 utarbeides en informasjonstavle i tilknytning til Eid kraftverk. Denne skal inneholde info om kraftverket, fiskebestand etc. Prosjektet kan være behjelpelig med det fiskefaglige. Dette ble ikke gjort og bør gjøres i 2002.

Oppfølging av registreringene i fisketrappa ved Eid. Bestandsdata, oppgangstidspunkt, gjenfangst etc..

Dokkfløyvatnet

Slutføre og rapportere oppsummeringen av prøvefiskemateriale for perioden 1989-2001.

Fangstregistreringer

Slutføre og rapportere oppsummeringen av fangstrappormateriale for perioden 1989-2001.

Det tas sikte på å følge opp de faste lokalitetene for fangstregistreringer. Spesielt skal det jobbes med å få flere journalførere i Randsfjorden og følge opp Mjøsa Strandeierforening og Mjøsa Felles fiskeforenings formidling av rapporteringen. Registreringene i Aursjoen og Tesse vil bli utført av T. Hesthagen (NINA).

- Bygdin (Vang)
- Kaldfj. / Øyvatt (N. og S. Fron, Ø. slidre)
- Dokkfløy (Gausdal og N. Land)
- Dokka / Randsfjorden
- Vangsmjøsa (Vang)
- Vinsteren (Ø. Slidre)
- Tyin (Vang)
- Slidrefjorden (V. Slidre)
- Strandefjorden (N. Aurdal)
- Tisleifjorden (N. Aurdal)
- Aursjoen (Skjåk)
- Tesse (Lom)
- Olstappen (Nord Fron)
- Helin (Vang)

Dokka/Randsfjorden

Siden 1988 har det årlig vært foretatt fangstregistreringer av fisket etter sik og aure i Dokka og Randsfjorden. Undersøkelsene har omfattet elektrofiskeregistreringer av ungaurebestanden i Dokka, føring av fangstjournaler, flyregistreringer av flytegarn og prøvetaking av fisk fra fiskernes fangster. Disse undersøkelsene har fram t.o.m. 1997 inngått i de konsesjonspålagte etterundersøkelsene i forbindelse med reguleringen av Dokkavassdraget, men fortsetter nå på frivillig basis i regi av prosjektet.

Mjøsa/Gudbrandsdalslågen

Det vil i 2002 som tidligere bli samlet inn og bearbeidet fangststatistikk og materiale fra lokale fiskere. Distribusjon av fangstrapporteringsskjemaer og rapportering i Mjøsa gjennom fiskeforeningene og strandeierforeningen må følges opp. Overvåkingen av lågåsild- og sikbestanden vil fortsette som tidligere. Oppgangen av aure i fisketrappa ved Hunderfossen vil bli overvåket som tidligere. Det vil også bli gjennomført ungfiskregistrering på ulike stasjoner på minstevannstrekningen. Skjellmaterialet fra Hunderaure fanget i fisketrappa skal aldersbestemmes av prosjektet.

Budsjett:

	Budsjett
Totalt lønn	370 000,00
Reise	45 000,00

Kontorhold (kontor, telefon, porto, kopiering, forbruksmateriell etc.)	80 000,00
Trykking (rapporter brosjyrer, mm.)	23 943,07
Utstyr (garn, prøveutstyr, merking, mm.)	20 000,00
Tiltak	20 000,00
Undersøkelser Lågen	20 000,00
Styringsgruppa	20 000,00
Fangstjournaler	15 000,00
Diverse driftsutgifter	20 000,00
Uforutsett (til styrets disposisjon)	30 000,00
Sum	663 943,07

Finansiering	
Overført fra 2001	13 943,07
Regulanter	610 000,00
FM	40 000,00
Totalt	663 943,07

Lillehammer 27. mars 2002

Jon Arne Eie (formann)	Øyvind Eidsgård (sign.)	Reidar Gran (sign.)
Finn Hellebergshaugen (sign.)	Ole Sevaldrud (sign.)	Frank Hansen (sign.)
Jon Tyldum (sign.)	Ola Hegge (sign.)	Kristen Rustad (sign.)
		Finn Gregersen (sekr.)